

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Az Európai Területi Paktumok létrehozása: Javaslat a háromoldalu szerződések és egyezmények felülvizsgálatára”

(2007/C 51/06)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel a brit elnökség 2005. november 21–22-i határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének első bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottsága véleményét e tárgyban,

tekintettel Elnökségének 2006. április 25-i határozatára, mely szerint az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottságot megbízza e vélemény kidolgozásával,

tekintettel „a kormányzás és az Európai Unió” témával foglalkozó magas szintű csoport 2005. november 21–22-i, londoni ülésének következtetéseire,

tekintettel „a kormányzás és az Európai Unió” témával foglalkozó magas szintű csoport 2006. október 2–3-i, turkui ülésének következtetéseire;

tekintettel „a kormányzás és az Európai Unió” témával foglalkozó magas szintű csoport turkui ülésén tanúsított európai bizottsági hozzájárulásra,

tekintettel az európai kormányzás új formáiról szóló, 2001. július 25-i európai bizottsági fehér könyvre (COM(2001) 428 final) ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Bizottság „A Közösség, a tagállamok és a helyi és regionális hatóságok közötti célzott háromoldalu szerződések és egyezmények kerete” című, 2002. december 11-i európai bizottsági közleményre (COM(2002) 709 final),

tekintettel a „Polgárközpontú program –Eredményeket Európának” című, az Európai Tanácshoz intézett, 2006. május 10-i európai bizottsági közleményre (COM(2006) 211 final),

tekintettel 2005. október 12-i véleményére a következő tárgyban: „Hatékonyabb jogalkotás 2004” és „Jobb szabályozás a növekedés és a munkahelyteremtés területén az Európai Unióban” (CdR 121/2005 fin) ⁽²⁾,

tekintettel az „Alkotmányos ügyek, európai kormányzás, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége” szakbizottság által 2006. június 30-án elfogadott véleménytervezetre (CdR 135/2006_rév1, előadó: **Raymond FORNI**, Franche-Comté regionális tanácsának elnöke (FR/PES),

mivel

- (1) A háromoldalu szerződések és egyezmények megfelelő eszközt jelentenek a többszintű kormányzás előmozdítására Európában azzal, hogy – az egyes tagállamok intézményi felépítésének figyelembevételével – bevonják a területi önkormányzatokat a közösségi politikák megvalósításába.
- (2) Ez az új, választható kormányzati eszköz nagyobb rugalmasságot, hatékonyságot és több demokráciát biztosít az Európai Unióban, hozzájárulva ezzel ahhoz, hogy a polgárok minél inkább magukénak érezzék az európai terv ügyét.
- (3) Számára a háromoldalu szerződések és egyezmények újraindítása a 2006. év politikai prioritásai közé tartozik, és különösképpen el kívánja mélyíteni ezen eszköz hozadékát és a benne rejlő lehetőségeket a lisszaboni stratégia megvalósításában.
- (4) A végrehajtási program eszközeinek körébe tartozó háromoldalu szerződések és egyezmények általánossá tétele révén a tervezési politika mind európai, mind helyi szinten koherensebbé és homogénebbé válik, és a regionális szintű gazdasági és társadalmi kohézió politikájában érdekelt intézmények közötti párbeszéd eszköztára gazdagabb lesz.

⁽¹⁾ HL C 287., 2001.10.12., 1–29. o.

⁽²⁾ HL C 81., 2006.4.4., 6–10. o.

- (5) A háromoldalú szerződések és egyezmények kísérleti szakasza mérsékelt eredménnyel járt, és helyénvaló lenne újradefiniálni ezen eszköz eljárásait, céljait és jelentőségét.
- (6) A helyi és regionális önkormányzatok érdekeit szem előtt tartva konkrét formában hozzájárult az eszköz felülvizsgálatához az eszközben rejlő lehetőségek optimalizálása érdekében a „Kormányzás és az Európai Unió” témával foglalkozó magas szintű csoport 2006. október 2–3-án tartott ülésén, mely következtetéseiben egyrészt leszögezte, hogy semmi akadálya az eszköz továbbvitelének, másrészt arról tanúskodott, hogy számos tagállam érdeklődést mutatott egy új kísérleti szakaszba történő önkéntes alapú belépés iránt,

2006. október 11–12-én tartott 66. plenáris ülésén (az október 12-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA ÁLLÁSPONTJA ÉS AJÁNLÁSAI

1. A partnerség elvének előmozdítása és érvényre juttatása az Európai Unió működésében

A Régiók Bizottsága

1.1 **úgy ítéli meg**, hogy az Európa előtt álló gazdasági, társadalmi, környezeti és demokratikus kihívásokra tekintettel feltétlenül szükséges valódi partnerség útján megerősíteni az Európai Unió, a tagállamok és a helyi és regionális önkormányzatok fellépését annak érdekében, hogy az hatékonyabb legyen;

1.2 **hangsúlyozza**, hogy a szubszidiaritás és az arányosság elvének megfelelő intézményközi partnerség alapelvének megszilárdulása fontos építőeleme egy olyan Európának, amelyet minden európai polgár „közös háznak” érez;

1.3 **úgy véli**, hogy a partnerség elvének helyszíni megvalósítása lehetővé tenné a jelenlegi rendszer hiányosságainak pótlását, és valódi hozzáadott értéket jelentene a jól meghatározott közös célkitűzések teljesítésében az Európai Bizottság 2006. május 10-i, „Polgárközpontú program” című közleménye szellemében anélkül, hogy a különböző érintett partnerek intézményi felelősségének megosztását megváltoztatná;

1.4 **megállapítja** egyébiránt, hogy a gondolkodási időszak keretében a tagállamokban a közvéleménnyel nemrégiben elindított párbeszéd megmutatta, hogy a konkrét és érzékelhető fellépéseknek köszönhetően igenis lehetséges közeledni az európai polgárokhoz, és hogy e célból nélkülözhetetlen a helyi és regionális önkormányzatok közvetlen bevonása az európai építkezésbe;

2. A háromoldalú szerződések és egyezmények kísérleti időszakának értékelése

A Régiók Bizottsága

2.1 a kezdetektől **támogatta** a háromoldalú szerződések és egyezmények – mint a partnerséget elősegítő eszközök – gondolatát, annak érdekében, hogy ezáltal a jelentős területi hatású jogszabályokat és programokat rugalmasabban lehessen végrehajtani;

2.2 **megállapítja**, hogy a háromoldalú szerződések és egyezmények kísérleti szakaszának eredményei nem feleltek meg elvárásainak, ugyanakkor úgy véli, hogy anélkül, hogy megkérdője-

leznék az eszköz helyénvalóságát, inkább minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni ezen eszköz alkalmazásának fokozása és terjesztése érdekében;

2.3 **jelzi**, hogy ez idáig mindössze egyetlen – a Lombardia régióval megkötött – háromoldalú egyezmény aláírására került csak sor, és **sajnálataát fejezi ki**, hogy az Európai Bizottság elkötelezettségének hiánya miatt a három másik kísérleti egyezményprojekt (Birmingham, Lille és Pescara) aláírásáig nem jutottak el, noha azok innovatív tartalma valódi hozzáadott értéket képviselt volna; ezzel összefüggésben **tudomásul veszi** a helyi és regionális önkormányzatok (például az Asztúriai hercegség és Trento autonóm tartomány) részéről indított új kezdeményezéseket, és **hangsúlyozza** néhány európai és nemzeti szövetségnek az eszköz támogatása és fejlesztése érdekében tett lépéseit;

2.4 **emlékeztet** arra, hogy a területi önkormányzatok, amelyek nagyrészt az Európai Unió jogszabályainak és intézkedéseinek átmenetelésére és megvalósítására hivatottak, nagy érdeklődéssel követték a háromoldalú szerződések és egyezmények koncepciójának beindítását, mivel az növelné hatékonyságukat; ezenkívül e szerződések és egyezmények olyan eszközök, amelyek lehetővé teszik a közösségi intézmények, a nemzeti kormányok, valamint a regionális és a helyi hatóságok számára a célkitűzések meghatározását, a hatáskörükbe tartozó intézkedések és tevékenységek integrált formában történő megvalósítását, és ennek során az egyes intézményi szereplők funkciójának felértékelését;

2.5 következeképp **nem osztja** az Európai Bizottság megállapítását, mely szerint „egyetlen helyi vagy regionális önkormányzat, illetve központi hatóság sem mutatott különösebb érdeklődést a javaslat iránt”;

2.6 **felhívja a figyelmet** e túlságosan szűk körben végrehajtott kísérleti szakasz bizonytalanságára, és az Európai Bizottság értékelésének megismerése után **úgy véli**, hogy az eszköz felülvizsgálata annál is inkább szükséges, és ennek során az alábbiakra kell figyelmet fordítani:

- A D-terv kapcsán bevezetett és azon túlmenő, új eszközt nagyobb átláthatóságnak és több kommunikációnak kell öveznie, különösen információs kampányokat kell szervezni a lehetséges használóknak, vagyis a helyi és regionális önkormányzatok, illetve a tagállamok számára;

- Valódi vezető szerep kimutatására van szükség valamennyi szinten;
- Meg kell szervezni a finanszírozási források megfelelő koordinálását;
- Az Európai Bizottságnak (az eszköz eredeti kezdeményezőjének) újra érdeklődést kell mutatnia e rugalmas, jól használható és a közpénzekkel takarékos eszköz iránt;
- Megfelelő koordinációt kell biztosítani az Európai Bizottságon belül;
- Megfelelő „vertikális” koordinációt kell keresni a különböző – nemzeti és regionális/helyi – kormányzati szintek között a szubszidiaritási elv „szabályozási” szempontjának alkalmazásában;
- Elismert felelős vezető irányításával össze kell hangolni a partnereket, figyelembe véve hatásköreiket és felelősségi köreiket;
- Kézszelfoghatóvá kell tenni az eszköz értéktöbbletét mind az Európai Bizottság, mind a tagállamok, mind pedig a helyi és regionális önkormányzatok számára;

2.7 **emlékeztet arra**, hogy az Európai Parlament 2003. decemberi állásfoglalásában kedvezően fogadta az eszközt, és kifejezetten kérte, hogy a kísérleti tapasztalatgyűjtés megfelelő számú és eltérő jellegű esetekre terjedjen ki, továbbá, hogy a megfelelő nyilvánosság érdekében elegendő pénzügyi eszköz álljon rendelkezésre;

2.8 **felhívja a figyelmet** a finn elnökség által a tagállamoknak kiküldött kérdőív válaszaira, melyekből kiderül, hogy a tagállamok nagy része támogatja a háromoldalú/többoldalú megállapodások eszközét – a tagállamok, a regionális és helyi önkormányzatok és az Európai Bizottság részvételével – a partnerség elvének az európai politikák végrehajtása során történő előmozdítása érdekében;

2.9 hozzá **kíván járulni** az Európai Bizottság által meghatározott feltételek teljesítéséhez az eszköz sikere érdekében, és javasol néhány követendő utat; **kész** a motor szerepének betöltésére annak érdekében, hogy meglegyen az eszköz használatának fejlesztéséhez szükséges politikai lendület; **hangsúlyozza** ugyanakkor, hogy egyetlen kezdeményezés sem érhet el eredményt az érintett tagállamok és az Európai Bizottság támogatása és elkötelezettsége nélkül;

3. A Régiók Bizottsága ajánlása az „Európai Területi Paktumok” létrehozása vonatkozásában

A Régiók Bizottsága

3.1 **állást foglal** a háromoldalú szerződések és egyezmények felülvizsgálata, illetve azok „**Európai Területi Paktumokká**” történő átalakítása mellett annak érdekében, hogy jobban igazodjanak az egyezmény feleit alkotó különböző kormányzati szintek igényeihez és érdekeihez;

3.2 **azt szeretné**, ha az „Európai Területi Paktumok” lehetővé tennék az alábbiakat:

- a nagy európai politikák célkitűzéseire és projektjeire irányuló ütemezési, tervezési, döntéshozatali és végrehajtási, valamint igazgatási folyamatoknak a különböző intézményi szinteken való egyeztetését és összehangolását,
- az Európai Unió kulcsfontosságú politikai célkitűzéseinek és prioritásainak rugalmas, hatékony és önkéntes módon történő megvalósítását célzott partnerségeken keresztül. Ez konkrétan a kohéziós politika célkitűzéseinek teljesítését, a lisszaboni stratégia helyi vetületét, konkrét kommunikációs tárgyú intézkedéseket, illetve a nagy európai politikák (például közlekedés, energia stb.) helyi szintű megjelenítését, valamint az integrált politikai stratégiák (például a tengerészeti és part menti politika) megvalósítását segítené elő,
- *háromoldalú szerződések, illetve egyezmények* – mint amilyeneket az Európai Bizottság eredetileg is javasolt – hatékony kezelését. Ez egyrészt olyan „terepközeli” megoldások létrehozását tenné lehetővé, amelyek esetében nincs szükség nehézkes és költséges „jogi, illetve szabályozási” mechanizmusokra, másrészt pedig olyan partnerségi végrehajtási módok kifejlesztését, amelyek a régiók és a helyi önkormányzatok feladatát képezik, de nemzeti és európai szintű technikai és pénzügyi támogatásban részesülnek. Ez az olyan súlyos természeti és/vagy gazdasági és társadalmi hátrányokkal küzdő, vagy gyéren lakott régiók – mint a legkülső régiók – esetében bizonyulna hasznosnak, amelyek számára az európai jogszabályok és politikák átemelése vagy alkalmazása néha nehézségekbe ütközik;

3.3 **hangsúlyozza**, hogy ezek az eszközök már önmagukban igen nagy hozzáadott értéket képviselnének mind a helyi és regionális önkormányzatok, mind az Európai Unió számára, mivel lehetővé tennék az Unió fellépésének megfelelőbb adaptálását a helyi és regionális valósághoz, és ezáltal a polgárokat foglalkoztató konkrét kérdések könnyebb megválaszolását;

3.4 **kijelenti**, hogy kész együttműködni az Európai Bizottsággal, az EU soros elnökségével és a többi érintett intézménnyel, valamint elsősorban a kormányzással foglalkozó magas szintű csoporttal az ilyen szerződések és egyezmények kézzelfogható értéktöbbletének meghatározásában és kiértékelésében, megfelelő kritériumok és mutatók meghatározása révén;

3.5 **úgy véli**, hogy az ilyen Európai Területi Paktumokhoz való folyamodás szabadsága és az azokról folytatott, a különböző partnerek közös akaratán alapuló tárgyalások utókartyát jelentenek a három kormányzati szint közötti állandó és rendszeres párbeszéd folytatásához a paktumok kidolgozásától kezdve egészen a megvalósításukig, abban az esetben is, ha egynél több tagállam érintett; mindenesetre ezt az eszközt a hatályos szabályozás tiszteletben tartásával és alkalmazásával kell kialakítani mind regionális és nemzeti, mind pedig közösségi szinten, figyelembe véve az egyes tagállamokban hatályos kompetenciamegoszlást, a hatályos ágazati szabályozások alkalmazását, valamint a pénzügyi források kezelését és ellenőrzését biztosító szabályokat;

3.6 **hozzáteszi**, hogy valódi partnerség csak akkor jöhet létre, ha mindegyik szerződő fél pénzügyi hozzájárulást nyújt a közösen meghatározott célkitűzések megvalósításához; **javasolja**, hogy az Európai Területi Paktumok finanszírozásának kérdésekor azokra a lehetséges szinergiákra összpontosítsunk, amelyek egyfelől az adott területeken európai szinten meglévő költségvetési források és a strukturális alapok, másfelől a regionális és nemzeti szinteken rendelkezésre álló költségvetési források között fennállnak. Mindezt a közösségi regionális politika számára létrehozandó, vagy bármely más, e célra felállítandó pénzügyi eszköz nélkül képzelet el;

3.7 **úgy ítéli meg**, hogy közös cél lehetne a kezdeményezés hatásának optimalizálása annak konkrét megjelenítésével, hogy a fellépés helyi szinten milyen közösségi hozzáadott értéket képvisel; ez a hozzáadott érték egyértelmű, amikor több (európai, nemzeti, regionális és helyi) közigazgatási egységnek van egyes politikákkal kapcsolatban jogalkotási, kidolgozási vagy végrehajtási hatásköre; **kéri** ezenkívül az Európai Bizottságot, hogy határozzon meg pontos mutatókat a közösségi hozzáadott érték kimutatása számára;

3.8 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy az Európai Területi Paktumok alkalmazását a környezetvédelmen túlmenően más területekre és közösségi politikákra is terjessze ki, és ösztönözze különösen a lisszaboni stratégiával, a kohéziós politikával, a nagy európai infrastruktúrákkal és a tengeri politikával kapcsolatban is;

3.9 **célszerűnek tartja** az Európai Bizottság, az Európai Unió Tanácsa, az Európai Parlament és a Régiók Bizottsága közötti egyeztetés fokozását az Európai Területi Paktumok meghatározása és megvalósítása érdekében; továbbá **úgy véli**, hogy ehhez nélkülözhetetlen a bevont nemzeti kormányzatok támogatása;

3.10 **ismételten kéri**, hogy az Európai Bizottság erősítse meg főtitkársága átfogó koordináló szerepét ennek az új eszköznek az irányításában;

3.11 **javasolja** a területi paktumban érintett különböző kormányzati hatóságok közötti rendszeres egyeztető mechanizmusok felállítását; ez utóbbiaknak rugalmasaknak kell maradniuk, és korlátozott számú emberi erőforrást kellene bevonniuk; a területi paktumokat oly módon kellene megfogalmazni, hogy az Európai Bizottság az összes, a feltételeknek és kritériumoknak megfelelő tagállammal, illetve helyi és regionális önkormányzattal létrehozassa azokat az objektivitás, a nyilvánosság és az átláthatóság elve alapján. A régiók vállalják az együttműködést az Európai Bizottsággal és az összes tagállammal ezeknek a kritériumoknak a kidolgozása érdekében;

3.12 **meg van győződve arról**, hogy alapvetően fontos a területi paktumot kötött helyi és regionális önkormányzatok közötti interakció és információcsere javítása, továbbá éves nyomon követést **javasol** az érintett kormányzati hatóságok közötti éves ülések megtartása vagy közmeghallgatások megszervezése révén;

3.13 végezetül **felhívja** az Európai Bizottságot, hogy az Európai Területi Paktum beindításáról indítson valódi, figyelemfelkeltő tevékenységekkel egybekötött, célzott információs kampányt minden lehetséges érdekelt fél számára, az eszköz céljainak és politikai jelentőségének ismertetése érdekében;

3.14 **szükségesnek tartja**, hogy a területi paktumok meghatározásakor megfelelő módon ismerjék el a helyi szociális partnereknek – azaz a területfejlesztés szereplőinek – jelentőségét;

3.15 **úgy ítéli meg**, hogy a polgárok által az Európai Területi Paktumok célkitűzéseinek meghatározásában játszott szerep jelentősége miatt az uniós intézményeknek olyan intézkedéseket kellene tenniük, amelyek elősegítik ezt a részvételt, valamint javaslatot kellene tenniük a polgárok szerepvállalását lehetővé tévő eszközökre;

3.16 **megbízza** az elnököt, hogy ezt a véleményt továbbítsa a Tanácsnak, az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, valamint a tagállamok kormányainak és „a kormányzás és az Európai Unió” témával foglalkozó magas szintű csoportnak.

Brüsszel, 2006. október 12.

a Régiók Bizottsága
elnöke
Michel DELEBARRE